

31993L0098

L 290/9

EIROPAS KOPIENU OFICIĀLAIS VĒSTNESIS

24.11.1993.

PADOMES DIREKTĪVA 93/98/EEK**(1993. gada 29. oktobris)****par autortiesību un dažu blakustiesību aizsardzības termiņu saskaņošanu**

EIROPAS KOPIENU PADOME,

- (4) tā kā šīs direktīvas noteikumi neiespaido to, kā dalībvalstis piemēro Bernes konvencijas 14.a panta 2. punkta b), c) un d) apakšpunktu un 3. punktu;

ņemot vērā Eiropas Ekonomikas kopienas dibināšanas līgumu, un jo īpaši tā 57. panta 2. punktu, 66. un 100.a pantu,

- (5) tā kā minimālais aizsardzības termiņš, kas noteikts Bernes konvencijā, t.i., autora mūžs un 50 gadi pēc viņa nāves, bija paredzēts, lai nodrošinātu aizsardzību autoram un pirmām divām viņa pēcteču paaudzēm; tā kā vidējais mūža ilgums Kopienā ir pagarinājies tiklīdz, ka šis termiņš jau vairs neilgst divas paaudzes;

ņemot vērā Komisijas priekšlikumu ⁽¹⁾,

sadarbībā ar Eiropas Parlamentu ⁽²⁾,

- (6) tā kā dažas dalībvalstis ir paredzējušas garāku termiņu nekā 50 gadi pēc autora nāves, lai kompensētu pasaules karu iespaidu uz autoru darbu izmantošanu;

ņemot vērā Ekonomikas un sociālo lietu komitejas atzinumu ⁽³⁾,

- (1) tā kā Bernes konvencijā "Par literāru darbu un mākslas darbu aizsardzību" un starptautiskā konvencijā "Par izpildītāju, skaņu ierakstu producentu un raidorganizāciju tiesību aizsardzību" (Romas konvencijā) ietverti tikai minimāli attiecīgo tiesību aizsardzības termiņi, līgumslēdzējām valstīm atstājot iespēju piešķirt garākus termiņus; tā kā dažas dalībvalstis izmantojušas šīs tiesības; tā kā dažas dalībvalstis turklāt nav pievienojušas Romas konvencijai;

- (7) tā kā blakustiesību aizsardzībai dažas dalībvalstis ir ieviešušas termiņu — 50 gadus pēc likumīgas publikācijas vai likumīga publiska priekšnesuma;

- (2) tā kā šā iemesla dēļ pastāv atšķirības attiecīgo valstu tiesību aktos, kas regulē autortiesību un blakustiesību aizsardzības termiņus, un tās var ierobežot preču brīvu apriti un brīvību sniegt pakalpojumus, kā arī traucēt konkurenci kopējā tirgū; tā kā, lai nodrošinātu līdzsvarotu iekšējā tirgus darbību, dalībvalstu tiesību akti jāsaskaņo tā, lai vienādotu aizsardzības termiņus visā Kopienā;

- (8) tā kā Kopienas nostāja, kas pieņemta Urugvajes Raunda sarunām saskaņā ar Vispārējo vienošanos par tarifiem un tirdzniecību (VVT), paredz, ka skaņu ierakstu producentu aizsardzības termiņš ir 50 gadi pēc skaņu ierakstu pirmās publikācijas;

- (3) tā kā jānosaka ne tikai aizsardzības termiņi vispār, bet arī atsevišķi jautājumi, kas saistīti ar to īstenošanu, piemēram, diena, no kuras aprēķina katru aizsardzības termiņu;

- (9) tā kā iegūtu tiesību pienācīga ievērošana ir viens no vispārīgiem tiesību principiem, ko aizsargā Kopienas juridiskā sistēma; tā kā šā iemesla dēļ autortiesību un blakustiesību aizsardzības termiņu saskaņošana nevar mazināt tiesību īpašnieku pašreizējo aizsardzību Kopienā; tā kā, lai pēc iespējas mazinātu pagaidu pasākumu iespaidu un ļautu iekšējam tirgum praktiski darboties, aizsardzības termiņu saskaņošanai jābūt tādai, lai to drīz nevajadzētu atkal pārskatīt;

- (10) tā kā Komisija tās 1991. gada 17. janvāra paziņojumā "Zaļās grāmatas papildinājums — Komisijas darba programma autortiesību un blakustiesību jomā" uzsver vajadzību maksimāli saskaņot autortiesību un blakustiesību aizsardzību, jo šīs tiesības ir būtiskas intelektuālai jaunradei, un uzsver

⁽¹⁾ OV C 92, 11.4.1992., 6. lpp. un OV C 27, 30.1.1993., 7. lpp.

⁽²⁾ OV C 337, 21.12.1992., 205. lpp. un 1993. gada 27. oktobra lēmums (*Oficiālajā Vēstnesī* vēl nav publicēts).

⁽³⁾ OV C 287, 4.11.1992., 53. lpp.

to, ka šī aizsardzība nodrošina jaunradei un attīstībai vajadzīgos apstākļus autoru, kultūras nozaru, patērētāju un visas sabiedrības interesēs;

minimālus aizsardzības nosacījumus, kas turpmāk jāsaņem; tā kā šī direktīva paredz šādu turpmāku saskaņošanu; tā kā šie panti attiecīgi jāatceļ;

- (11) tā kā lai nodrošinātu tādu maksimālu aizsardzību, kas reizē atbilstu iekšējā tirgus prasībām un vajadzībai radīt tādu juridisku vidi, kas veicina literāras un mākslinieciskas jaunrades harmonisku attīstību Kopienā, tad, saskaņojot autoritāšu aizsardzības termiņu, tas jāparedz 70 gadi pēc autora nāves vai 70 gadi pēc tam, kad darbs likumīgi darīts pieejams publikai, un blakustiesību aizsardzības termiņš jāparedz 50 gadi pēc notikuma, no kā sākas termiņš;
- (12) tā kā apkopojumus aizsargā saskaņā ar Bernes konvencijas 2. panta 5. punktu, ja satura atlases un sakārtojuma ziņā tie ir intelektuāli darbi; tā kā šos darbus aizsargā kā apkopojumus, ciktāl tas nav pretrunā ar autortiesībām, ko piemēro katram darbam šādos apkopojumos; tā kā šā iemesla dēļ apkopojumos iekļautiem darbiem piemēro konkrētus aizsardzības termiņus;
- (13) tā kā, ja viena vai vairākas fiziskas personas atzītas par autoriem, pēc viņu nāves visos gadījumos jāaprēķina aizsardzības termiņš; tā kā autorības jautājums attiecībā uz visu darbu vai tā daļu ir jautājums, kas faktiski jārisina attiecīgo valstu tiesām;
- (14) tā kā aizsardzības termiņi jāaprēķina no 1. janvāra nākamajā gadā pēc attiecīgā notikuma, tāpat kā to paredz Bernes konvencija un Romas konvencija;
- (15) tā kā 1. pants Padomes Direktīvā 91/250/EEK (1991. gada 14. maijs) par datorprogrammu tiesisko aizsardzību⁽¹⁾ paredz, ka saskaņā ar Bernes konvenciju dalībvalstīm ar autortiesībām datorprogrammas jāaizsargā tāpat kā literāri darbi; tā kā šī direktīva saskaņo literāru darbu aizsardzības termiņu Kopienā; tā kā attiecīgi jāatceļ Direktīvas 91/250/EEK 8. pants, kas tikai provizorisks nosaka datorprogrammu aizsardzības termiņu;
- (16) tā kā 11. un 12. pants Padomes Direktīvā 92/100/EEK (1992. gada 19. novembris) par nomas tiesībām un patatpinājuma tiesībām, un dažām blakustiesībām, kas attiecas uz autortiesībām intelektuālā īpašuma jomā⁽²⁾ paredz tikai
- (17) tā kā dalībvalstīs fotogrāfiju aizsardzību regulē dažādi principi; tā kā jānosaka šo darbu originalitātes pakāpe, ko prasa šī direktīva, lai pietiekami saskaņotu fotogrāfisku darbu aizsardzības termiņus, jo īpaši termiņus tādu darbu aizsardzībai, kuri mākslinieciskas vai profesionālas iedabas dēļ ir nozīmīgi iekšējā tirgū; tā kā fotogrāfiskus darbus saskaņā ar Bernes konvenciju atzīst par oriģināliem, ja tie ir autora intelekta radīti un atspoguļo viņa personību, neņemot vērā nekādus citus kritērijus, piemēram, nopelnus vai nolūkus; tā kā citu fotogrāfiju aizsardzība jāatstāj attiecīgo valstu tiesību aktu ziņā;
- (18) tā kā, lai izvairītos no atšķirībām blakustiesību aizsardzības termiņos, jānodrošina, lai visā Kopienā konkrētu termiņu sāktu aprēķināt vienā un tajā pašā laikā; tā kā jāņem vērā izpildījumi, fiksācijas, pārraides, likumīgas publikācijas un likumīgi publiski priekšnesumi, tātad līdzekļi, ar ko blakustiesību objektus visās piemērotās formās dara uztveramus plašam personu lokam, lai varētu aprēķināt aizsardzības termiņu neatkarīgi no tā, kurā zemē noticis šis izpildījums, fiksācija, pārraide, likumīga publikācija, vai likumīgs publisks priekšnesums;
- (19) tā kā nevar būt mūžīgas raidorganizāciju tiesības uz to raidījumiem neatkarīgi no tā, vai šos raidījumus raida pa vadiem vai pa gaisu, ieskaitot kabelus vai mākslīgos pavadoņus; tā kā šajā nolūkā aizsardzības termiņš jānosaka tikai no pirmās konkrēta raidījuma pārraides; tā kā šis noteikums paredz izvairīties no jauna termiņa sākšanas gadījumos, ja raidījums ir idents agrākam raidījumam;
- (20) tā kā dalībvalstīs drīkst uzturēt spēkā vai ieviest citas autortiesību blakustiesības, jo īpaši attiecībā uz kritisku un zinātnisku publikāciju aizsardzību; tā kā, lai Kopienas līmenī nodrošinātu pārskatāmību, dalībvalstīm, kas ievieš jaunas blakustiesības, tās tomēr jā dara zināmas Komisijai;
- (21) tā kā jāpatur prātā, ka saskaņošana, ko paredz šī direktīva, neattiecas uz morālām tiesībām;
- (22) tā kā jāpiemēro aizsardzības termiņu salīdzinājums darbiem, kuru izcelsmes valsts saskaņā ar Bernes konvenciju ir kāda trešā valsts un kuru autors nav Kopienas pilsonis,

⁽¹⁾ OV L 122, 17.5.1991., 42. lpp.

⁽²⁾ OV L 346, 27.11.1992., 61. lpp.

ar nosacījumu, ka šis termiņš, par ko panākta vienošanās Kopienā, nav ilgāks par termiņu, kas noteikts šajā direktīvā;

- (23) tā kā, ja tiesību turētājs, kas nav Kopienas pilsonis, ir tiesīgs saņemt aizsardzību saskaņā ar starptautiski nolīgtu blakustiesību aizsardzības termiņu, tam jābūt tādām, kādas noteikts šajā direktīvā, tikai šis termiņš nevar būt ilgāks par to, kāds noteikts valstī, kuras pilsonis ir tiesību turētājs;
- (24) tā kā termiņu salīdzināšanas sekas nedrīkst dalībvalstīm radīt pretrunas ar to starptautiskiem pienākumiem;
- (25) tā kā lai iekšējais tirgus darbotos līdzsvaroti, šī direktīva jāpieņem no 1995. gada 1. jūlija;
- (26) tā kā dalībvalstis drīkst pieņemt noteikumus par tādu līgumu tulkošanu, piemērošanu un turpmāku īstenošanu, kuri attiecas uz aizsargātu darbu un citu objektu izmantošanu, un kuri noslēgti, pirms šīs direktīvas dēļ pagarināts aizsardzības termiņš;
- (27) tā kā iegūtu tiesību un likumīgi pamatotu cerību ievērošana pieder pie Kopienas juridiskās kārtības; tā kā dalībvalstis, saskaņā ar šo direktīvu atjaunojot autortiesības un blakustiesības, cita starpā var paredzēt to, ka noteiktos apstākļos nepiedzen maksājumus no personām, kas labticīgi izmantojušas attiecīgus darbus laikā, kad šādi darbi bijuši sabiedrības īpašums,

IR PIEŅĒMUSI ŠO DIREKTĪVU.

1. pants

Autortiesību termiņš

1. Literāru darbu vai mākslas darbu autortiesības saskaņā ar Bernes konvencijas 2. pantu ir spēkā autora mūžu un 70 gadus pēc viņa nāves, neatkarīgi no tā, kad darbs ir likumīgi darīts pieejams publikai.

2. Gadījumā, ja darbam ir vairāki līdzautori, 1. punktā minēto termiņu aprēķina no pēdējā dzīvā autora nāves.

3. Gadījumā, ja darbs ir anonīms vai laists klajā ar pseidonīmu, aizsardzības termiņš ir spēkā septiņdesmit gadus pēc tam, kad darbs likumīgi darīts pieejams publikai. Tomēr, ja autora pieņemtais pseidonīms neļauj šaubīties par viņa identitāti, vai arī, ja autors šā punkta pirmajā teikumā minētajā laikā atklāj savu identitāti, piemēro aizsardzības termiņu, kas noteikts 1. punktā.

4. Ja dalībvalsts paredz īpašus noteikumus attiecībā uz kolektīvu darbu autortiesībām vai arī attiecībā uz juridiskām personām, kas ieceltas par tiesību turētājām, aizsardzības termiņu aprēķina saskaņā ar 3. punkta noteikumiem, izņemot gadījumus, ja fiziskas personas, kas radījušas šo darbu, ir identificētas kā tādas tajās darba versijās, kas darītas pieejamas publikai. Šis punkts nav pretrunā ar identificētu autoru tiesībām, kuru identificējams ieguldījums ir iekļauts šādos darbos, un uz šo ieguldījumu attiecas 1. vai 2. punkts.

5. Ja darbu publicē sējumos, daļās, laidienos, burtnīcās vai turpinājumos, un aizsardzības termiņš sākas no brīža, kad darbs likumīgi darīts pieejams publikai, aizsardzības termiņš ir spēkā katrai šādai vienībai atsevišķi.

6. Gadījumā, ja darbu aizsardzības termiņš nav aprēķināts no autora vai autoru nāves, un ja šie darbi nav likumīgi darīti pieejami publikai septiņdesmit gadus pēc to radīšanas, to aizsardzība izbeidzas.

2. pants

Kinematogrāfiski vai audiovizuāli darbi

1. Kinematogrāfisku vai audiovizuālu darbu galveno režisoru uzskata par to autoru vai vienu no tā autoriem. Dalībvalstis var brīvi noteikt citus līdzautorus.

2. Kinematogrāfisku vai audiovizuālu darbu aizsardzības termiņš beidzas 70 gadus pēc tam, kad mirusi pēdējā no turpmāk minētajām personām, neatkarīgi no tā, vai šī persona atzīta par līdzautoru vai ne: galvenais režisors, scenārija autors, dialogu autors un tās mūzikas komponists, kura īpaši sacerēta izmantošanai kinematogrāfiskajā vai audiovizuālajā darbā.

3. pants

Blakustiesību termiņš

1. Izpildītāju tiesības beidzas 50 gadus pēc attiecīgā uzveduma dienas. Tomēr, ja uzveduma fiksācija šajā laikā ir likumīgi laista klajā vai likumīgi publiski izpildīta, tiesības beidzas 50 gadus pēc dienas, kad tā pirmoreiz publicēta vai pirmoreiz publiski izpildīta, atkarībā no tā, kas noticis vispirms.

2. Skaņu ierakstu producentu tiesības beidzas 50 gadus pēc tam, kad izdarīta fiksācija. Tomēr, ja skaņu ieraksts ir likumīgi laists

klajā vai šajā laikā likumīgi publiski izpildīts, tiesības beidzas 50 gadus pēc dienas, kad šāda publikācija izdarīta pirmoreiz vai pirmoreiz izdarīts šāds publiskais izpildījums, atkarībā no tā, kas noticis vispirms.

3. Filmu pirmo fiksāciju producentu tiesības beidzas 50 gadus pēc tam, kad izdarīta fiksācija. Tomēr, ja filma ir šajā laikā likumīgi laista klajā vai likumīgi publiski izrādīta, tiesības beidzas 50 gadus pēc dienas, kad notikusi pirmā šāda publikācija vai pirmā šāda publiska izrāde, atkarībā no tā, kas noticis vispirms. Termins "filma" nozīmē kinematogrāfisku vai audiovizuālu darbu, vai kustīgus attēlus ar skaņu pavadījumu vai bez tā.

4. Raidorganizāciju tiesības beidzas 50 gadus pēc raidījuma pirmās pārraides, neatkarīgi no tā, vai šis raidījums pārraidīts pa vadiem vai pa gaisu, ieskaitot kabeļus un mākslīgos pavadoņus.

4. pants

Iepriekš nepublicētu darbu aizsardzība

Visas personas, kas pēc autortiesību aizsardzības izbeigšanās pirmoreiz likumīgi publicē vai likumīgi publiski izpilda iepriekš nepublicētu darbu, gūst labumu no aizsardzības, kas pielīdzināta autoru ekonomiskām tiesībām. Šādu tiesību aizsardzības termiņš ir 25 gadi no dienas, kad darbs pirmoreiz likumīgi publicēts vai likumīgi publiski izpildīts.

5. pants

Kritiskas un zinātniskas publikācijas

Dalībvalstis var aizsargāt sabiedrības īpašumā nonākušu darbu kritiskas un zinātniskas publikācijas. Ilgākais iespējamais šādu tiesību aizsardzības termiņš ir 30 gadi no dienas, kad publikācija pirmoreiz likumīgi laista klajā.

6. pants

Fotogrāfiju aizsardzība

Fotogrāfijas, kas ir oriģinālas tādā ziņā, ka tās ir autora paša intelektuāli darbi, aizsargā saskaņā ar 1. pantu. Nepiemēro nekādus citus kritērijus, lai noteiktu, vai tie ir tiesīgi pretendēt uz aizsardzību. Dalībvalstis var paredzēt aizsardzību citām fotogrāfijām.

7. pants

Aizsardzība vis-à-vis trešām valstīm

1. Ja darba izcelsmes zeme saskaņā ar Bernes konvenciju ir trešā valsts un darba autors nav Kopienas pilsonis, dalībvalstu piešķirtais aizsardzības termiņš beidzas dienā, kad beidzas aizsardzība,

ko piešķir darba izcelsmes valsts, bet tas nevar būt ilgāks par 1. pantā noteikto termiņu.

2. Šīs direktīvas 3. pantā noteiktie aizsardzības termiņi ir spēkā arī gadījumā, ja tiesību turētāji nav Kopienas pilsoņi, ar nosacījumu, ka dalībvalstis viņiem nodrošina aizsardzību. Tomēr, ciktāl tas nav pretrunā ar dalībvalstu starptautiskiem pienākumiem, dalībvalstu piešķirtais aizsardzības termiņš beidzas vēlākais tajā dienā, kad beidzas aizsardzība, ko piešķirusi valsts, kuras pilsonis ir tiesību turētājs, un tā nevar būt ilgāka par 3. pantā noteikto termiņu.

3. Dalībvalstis, kas šīs direktīvas pieņemšanas dienā, jo īpaši savu starptautisku pienākumu dēļ, ir piešķirušas garāku aizsardzības termiņu nekā to paredz 1. un 2. punktā minētie noteikumi, var uzturēt spēkā šo aizsardzību tikmēr, kamēr nav noslēgti starptautiski nolīgumi par autortiesību vai blakustiesību aizsardzības termiņu.

8. pants

Termiņu aprēķināšana

Šajā direktīvā noteiktos termiņus aprēķina no pirmā janvāra nākamajā gadā pēc notikuma, kas tos ierosinājis.

9. pants

Morālas tiesības

Šī direktīva neskar dalībvalstu noteikumus, kas regulē morālas tiesības.

10. pants

Piemērojums laikā

1. Ja kādā dalībvalstī 13. panta 1. punktā minētajā dienā jau ir spēkā aizsardzības termiņš, kas ir ilgāks nekā attiecīgais termiņš, ko paredz šī direktīva, šī direktīva nesaisina aizsardzības termiņu attiecīgā dalībvalstī.

2. Aizsardzības termiņi, kas paredzēti šajā direktīvā, attiecas uz visiem darbiem un tiesību objektiem, ko 13. panta 1. punktā minētajā dienā aizsargā vismaz viena dalībvalsts saskaņā ar attiecīgās valsts noteikumiem par autortiesībām vai blakustiesībām vai kas atbilst aizsardzības kritērijiem saskaņā ar Direktīvu 92/100/EEK.

3. Šī direktīva neskar nevienu izmantošanas gadījumu, kas noticis līdz 13. panta 1. punktā minētajai dienai. Dalībvalstis

pieņem vajadzīgos noteikumus, lai jo īpaši aizsargātu trešo personu iegūtas tiesības.

4. Dalībvalstīm 2. panta 1. punkta noteikumi nav jāpiemēro attiecībā uz kinematogrāfiskiem vai audiovizuāliem darbiem, kas radīti līdz 1994. gada 1. jūlijam.

5. Dalībvalstis var noteikt dienu, no kuras ir spēkā 2. panta 1. punkts, ar nosacījumu, ka vēlākais tā ir 1997. gada 1. jūlijs.

11. pants

Formāls pielāgojums

1. Ar šo ir atcelts Direktīvas 91/250/EEK 8. pants.

2. Ar šo ir atcelts Direktīvas 92/100/EEK 11. un 12. pants.

12. pants

Izziņošana

Dalībvalstis tūlīt dara Komisijai zināmus visus valdības plānus piešķirt jaunas blakustiesības, precizējot to ieviešanas pamatiemeslus, kā arī paredzētos aizsardzības termiņus.

13. pants

Vispārēji noteikumi

1. Dalībvalstis līdz 1995. gada 1. jūlijam ievieš normatīvos un administratīvos aktus, kam jāsakrīst ar šīs direktīvas 1., 2., 3., 4., 5., 6., 7., 8., 9., 10. un 11. pantu.

Dalībvalstīm pieņemot šos noteikumus, tajos jābūt atsaucei uz šo direktīvu, vai arī šāda atsauce jāpievieno to oficiālām publikācijām. Dalībvalstis nosaka metodes, kā izdarīt šādas atsaucē.

Dalībvalstis dara Komisijai zināmus savu tiesību noteikumus, ko tās pieņem jomā, kuru regulē šī direktīva.

2. Dalībvalstis 12. pantu piemēro no dienas, kad tām izziņota šī direktīva.

14. pants

Šī direktīva ir adresēta dalībvalstīm.

Briselē, 1993. gada 29. oktobrī

Padomes vārdā —

priekšsēdētājs

R. URBAIN